

HRVATSKI SABOR

2583

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ENERGIJI

Proglašavam Zakon o energiji, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 19. listopada 2012. godine.

Klasa: 011-01/12-01/130

Urbroj: 71-05-03/1-12-2

Zagreb, 25. listopada 2012.

Predsjednik

Republike Hrvatske

Ivo Josipović, v. r.

ZAKON

O ENERGIJI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju: mjere za sigurnu i pouzdanu opskrbu energijom i njezinu učinkovitu proizvodnju i korištenje, akti kojima se utvrđuje i na temelju kojih se provodi energetska politika i planiranje energetskog razvitka, obavljanje energetskih djelatnosti, na tržištu ili kao javnih usluga te osnovna pitanja obavljanja energetskih djelatnosti.

(2) Ovim se Zakonom uređuju pitanja i odnosi koji su od zajedničkog interesa za sve energetske djelatnosti ili koji su vezani za više oblika energije. Pitanja vezana za područje plina, električne energije, nafte i naftnih derivata, toplinske energije, obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti uređuju se posebnim zakonima.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u zakonodavstvo Republike Hrvatske prenosi pravna stečevina Europske unije iz područja energetike, a posebice Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije kojom se ukida Direktiva 2003/54/EZ (SL. L 211, 14. 8. 2009.) i Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina kojom se ukida Direktiva 2003/55/EZ (SL. L 211, 14. 8. 2009.).

Članak 3.

Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. biogorivo – tekuće ili plinovito gorivo dobiveno iz biomase,
2. distribucija energije – razvod energije distribucijskom mrežom/sustavom,
3. distribucijska mreža/sustav – mreža/sustav koji se koristi za distribuciju energije,
4. energetska objekat – građevina ili dio građevine koji služi proizvodnji, prijenosu/transportu, skladištenju ili distribuciji energije,
5. energetska subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja jednu ili više energetska djelatnosti i ima dozvolu za obavljanje energetska djelatnosti,
6. energija – primarni energent i/ili transformirani oblik energije, odnosno električna energija, toplinska energija, plin, nafta i naftni derivati i energija iz obnovljivih izvora,
7. Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) – nezavisan regulator energetska djelatnosti osnovan posebnim zakonom i s ovlastima propisanim ovim Zakonom i zakonima kojima se uređuje obavljanje energetska djelatnosti,
8. javna usluga – usluga dostupna u svako vrijeme krajnjim kupcima i energetskim subjektima prema reguliranoj cijeni i/ili uvjetima pristupa i korištenja energetska usluge, koja mora biti dostupna, dostatna i održiva uvažavajući sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, učinkovitost korištenja energije i zaštitu klime, a koja se obavlja prema načelima razvidnosti i nepristranosti te uz nadzor tijela određenih zakonom,
9. kogeneracija – istodobna proizvodnja električne i toplinske energije u jedinstvenom procesu,
10. kontrolni odnos – odnos između operatora sustava/mreža i opskrbljivača i proizvođača, odnosno energetska subjekata koji svoju djelatnost obavljaju na tržištu i onih koji su regulirani i kao takvi predstavljaju prirodni monopol, a vezano za pravo imenovanja nadzornog odbora, pravo većinskog vlasništva, pravo upravljanja i sva ostala prava koja proizlaze iz prava vlasništva,
11. korisnik mreže/sustava – energetska subjekt koji predaje energiju u mrežu/sustav ili preuzima energiju iz mreže/sustava,
12. kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje energiju,
13. krajnji kupac – kupac koji kupuje energiju za vlastite potrebe, odnosno vlastitu potrošnju,
14. ministar – ministar nadležan za energetiku,
15. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,
16. mreža/sustav – sustav povezanih postrojenja i vodova koji su namijenjeni prijenosu, odnosno transportu, skladištenju ili distribuciji energije,
17. obnovljivi izvori energije – obnovljivi nefosilni izvori energije (aerotermaalna, energija iz biomase, energija mora, energija vjetrova, hidropotencijala, geotermaalna i hidrotermaalna energija, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina, sunčeva energija),
18. operator mreže/sustava/skladišta/terminala – energetska subjekt odgovoran za upravljanje, odnosno pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju energetska mreže/sustava/skladišta/terminala,
19. opskrba energijom – kupnja i prodaja energije kupcu,
20. opskrbljivač – energetska subjekt koji obavlja djelatnost opskrbe,
21. plin – prirodni plin i sve druge vrste plinova (ukapljeni prirodni plin, miješani ukapljeni naftni plin, ispareni ukapljeni naftni plin, gradski plin, bioplin i plin iz biomase) u onoj mjeri u kojoj se takvi plinovi mogu tehnički i sigurno primješavati u tok prirodnog plina i tako transportirati kroz plinski sustav,

22. povlaštenu proizvođač – energetski subjekt i/ili druga pravna ili fizička osoba koja energiju proizvodi iz obnovljivih izvora ili u pojedinačnom proizvodnom objektu istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski primjeren način koji je usklađen sa zaštitom okoliša,
23. prijenos/transport energije – transport energije prijenosnom mrežom, odnosno transportnim sustavom od proizvođača ili iz drugih prijenosnih mreža do predaje te energije distribucijskoj mreži, sustavu skladišta energije, kupcima ili krajnjim kupcima priključenim neposredno na prijenosnu mrežu, odnosno transportni sustav,
24. prijenosna mreža/transportni sustav – mreža/sustav koji se koristi za prijenos, odnosno transport energije,
25. priključak na mrežu/sustav – fizički priključak na prijenosnu/transportnu ili distribucijsku mrežu/sustav prema propisanim uvjetima,
26. proizvod – proizvod povezan s energijom, odnosno roba koja tijekom uporabe utječe na potrošnju energije, a koja se stavlja na tržište i/ili pušta u rad, u smislu potrebe iskazivanja potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, proizvoda povezanih s energijom pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu za krajnje kupce,
27. proizvodnja energije – fizikalni ili kemijski proces pretvorbe goriva ili obnovljivih izvora energije u električnu, toplinsku ili druge oblike energije,
28. proizvodnja naftnih derivata – procesi prerade i dorade nafte i/ili degazolinaže, kojima se dobivaju tekući i plinoviti proizvodi – naftni derivati, uključujući i ukapljeni naftni plin (UNP),
29. proizvodnja plina – proizvodnja, isporuka i prodaja plina, isključujući eksploataciju prirodnog plina,
30. proizvođač energije – energetski subjekt koji sudjeluje na tržištu energije i proizvodi energiju,
31. tranzit – prijenos energije podrijetlom iz druge države, namijenjene trećoj državi preko teritorija Republike Hrvatske, ili prijenos energije podrijetlom iz druge države i namijenjen toj drugoj državi preko Republike Hrvatske,
32. trgovac – energetski subjekt koji kupuje i prodaje energiju, isključujući prodaju energije krajnjem kupcu,
33. trgovina energijom – prodaja energije, isključujući prodaju krajnjem kupcu,
34. ugroženi kupac – kupac energije iz kategorije kućanstvo koji zbog svog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo na isporuku energije prema posebnim uvjetima,
35. univerzalna usluga – obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava određenoj kategoriji kupaca pravo na opskrbu električnom energijom propisane kvalitete na području Republike Hrvatske po primjerenim, jednostavno i jasno usporedivim, razvidnim i nepristranim tarifama,
36. upravitelj objekta – energetski subjekt koji upravlja energetskim objektom i koji je dužan obavljati energetske djelatnosti, održavati objekt, tehnološki ga unapređivati i modernizirati,
37. vertikalno integrirani subjekt – energetski subjekt ili skupina energetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od funkcija prijenosa ili distribucije i najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe energijom,
38. visokoučinkovita kogeneracija – kogeneracija koja ostvaruje propisanu uštedu primarne energije prema uvjetima iz pravilnika kojim se uređuje status povlaštenog proizvođača električne energije,
39. zajamčena opskrba – obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom ili plinom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji je pod određenim uvjetima ostao bez opskrbljivača,
40. zaštićeni kupac – kupac koji ima pravo na opskrbu određenom količinom energije u slučaju djelomičnog poremećaja u opskrbi energijom.

Članak 4.

- (1) Lokacije za izgradnju energetskih objekata koje su istražene i upisane u državnim prostornim planovima od interesa su za Republiku Hrvatsku.
- (2) Izgradnja energetskih objekata, njihovo održavanje i korištenje te obavljanje energetskih djelatnosti od interesa su za Republiku Hrvatsku.
- (3) U svrhu zaštite interesa i sigurnosti infrastrukture za opskrbu Republike Hrvatske energijom, objekti i infrastruktura u kojima se obavlja prerada nafte i proizvodnja nafte i naftnih derivata, transport nafte i naftnih derivata, luke i terminali za prihvatanje nafte i naftnih derivata, terminali za ukapljeni naftni plin, skladišta nafte i naftnih derivata, maloprodaja naftnih derivata na otocima i ruralnim (dislociranim) područjima, prijenosna i distribucijska elektroenergetska mreža, objekti u kojima se proizvodi električna energija, objekti u kojima se proizvodi toplinska energija, kogeneracijska postrojenja, terminali za ukapljeni prirodni plin, plinski transportni sustav, skladišta plina te mreže proizvodnih plinovoda, plinski distribucijski sustavi, distribucijski sustavi toplinske energije proglašavaju se objektima od interesa za Republiku Hrvatsku.
- (4) Vlasnici objekata od interesa za Republiku Hrvatsku dužni su objekte održavati, tehnološki unapređivati, odnosno modernizirati sukladno odrednicama Strategije energetskog razvoja i interesima Republike Hrvatske propisanim pozitivnim propisima.
- (5) Ako vlasnik objekta od interesa za Republiku Hrvatsku nije poznat ili nije dostupan, upravitelj objekta od interesa za Republiku Hrvatsku ima iste obveze iz stavka 4. ovoga članka kao i vlasnik.
- (6) Izrada i dostava planskih dokumenata vezanih za održavanje i modernizaciju objekata od interesa za Republiku Hrvatsku, izvješća o provedenim aktivnostima, kao i popis objekata od interesa za Republiku Hrvatsku te sva druga pitanja u vezi sa zaštitom interesa i sigurnosti infrastrukture za opskrbu Republike Hrvatske energijom uredit će se odlukom Vlade Republike Hrvatske.

II. ENERGETSKA POLITIKA I PLANIRANJE ENERGETSKOG RAZVITKA

Članak 5.

- (1) Osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetski razvitak je Strategija energetskog razvoja.
- (2) Strategijom energetskog razvoja se radi: osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe energijom i njezine učinkovite proizvodnje i učinkovitog korištenja, osobito radi korištenja različitih i obnovljivih izvora energije, osiguranja zaštite okoliša u svim područjima energetskih djelatnosti; poticanja konkurentnosti na tržištu energije na načelima nepristranosti i razvidnosti, zaštite kupaca energije te povezivanja hrvatskoga energetskog sustava ili njegovih dijelova s europskim energetskim sustavom ili energetskim sustavom drugih zemalja, polazeći od gospodarskog razvitka i energetskih potreba, utvrđuju nacionalni energetske programi, potrebna ulaganja u energetiku, poticaji za ulaganja u obnovljive izvore i kogeneraciju i za povećanje energetske učinkovitosti te unapređenje mjera zaštite okoliša.
- (3) Strategiju energetskog razvoja donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske za razdoblje ne kraće od deset godina.

Članak 6.

- (1) Na temelju Strategije energetskog razvoja Vlada Republike Hrvatske donosi Program provedbe Strategije energetskog razvoja kojim se utvrđuju mjere, nositelji aktivnosti i dinamika realizacije energetske politike i provođenja nacionalnih energetskih programa, način ostvarivanja suradnje s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvoja energetskog sektora i suradnje s energetskim subjektima te s međunarodnim organizacijama.
- (2) Program provedbe Strategije energetskog razvoja donosi se za razdoblje do deset godina, a Ministarstvo svake dvije godine predlaže izradu izmjena i dopuna Programa.

(3) Nakon isteka razdoblja za koje je donesen Program provedbe Strategije energetskog razvoja, ili ranije ako su se bitno promijenile okolnosti, Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskome saboru izvješće o provedbi Strategije energetskog razvoja s prijedlogom potrebnih izmjena Strategije.

(4) Nacionalne energetske programe i planove razvoja za pojedine energetske sektore pokreće i donosi Vlada Republike Hrvatske u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja prema posebnim propisima koji uređuju pojedine energetske djelatnosti, a kojima se osiguravaju dugoročni razvojni ciljevi i usmjeravanje energetskih sektora.

Članak 7.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe energijom te takve dokumente usklađivati sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja.

Članak 8.

Na temelju Strategije energetskog razvoja i Programa provedbe Strategije energetskog razvoja te planova i programa jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, energetske subjekti donose programe i planove izgradnje, održavanja i korištenja energetskih objekata te drugih potreba u obavljanju energetske djelatnosti, uvažavajući obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora.

Članak 9.

(1) Vlada Republike Hrvatske donosi dugoročne i godišnje energetske bilance kojima se utvrđuje ukupna potrošnja energije, potreba za energijom, izvorima (vrstama) energije te načini i mjere za zadovoljavanje tih potreba.

(2) Sastavni dio energetskih bilanci su:

- potrebna razina rezervnih kapaciteta energetskih objekata,
- potrebne operativne rezerve pojedinih vrsta energije i energenata,
- zahtjevi u vezi s učinkovitim korištenjem energije,
- procjena potrošnje električne energije po mjesecima i po zemljopisnim područjima,
- izvješće za proteklu ogrjevnu sezonu o korištenju prirodnog plina,
- planirana i ostvarena potrošnja pojedinih vrsta energije u protekloj godini te planirana potrošnja za tekuću godinu,
- planirana i ostvarena potrošnja energije po sektorima,
- planirana i ostvarena potrošnja energije po županijama,
- zahtjevi u vezi s minimalnim udjelom obnovljivih izvora energije i učinkovitim korištenjem energije.

(3) Ostvarena godišnja energetska bilanca donosi se najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za prethodnu godinu.

(4) Predviđena godišnja energetska bilanca donosi se najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za tekuću i sljedeću godinu.

(5) Državna tijela, tijela jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave, energetske subjekti i krajnji kupci koji imaju značajni udjel u potrošnji energije dužni su najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostaviti preliminarne podatke Ministarstvu radi utvrđivanja predviđene godišnje energetske bilance. Konačne podatke za izradu ostvarene godišnje energetske bilance, obveznici su dužni dostaviti do 31. svibnja tekuće godine.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuju sadržaj i način dostave podataka koje su obveznici iz stavka 5. ovoga članka dužni dostaviti Ministarstvu radi utvrđivanja prijedloga energetske bilanci. Popis kupaca koji su obvezni dostavljati podatke utvrđuje Ministarstvo.

Članak 10.

(1) Za potrebe dokazivanja udjela energije proizvedene iz pojedinih izvora energije krajnjim kupcima, uvodi se sustav jamstva podrijetla energije.

(2) Vlada Republike Hrvatske donijet će uredbu kojom će se detaljno urediti sustav jamstva podrijetla energije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 11.

(1) Financiranje energetskih programa i projekata provodi se putem fonda kojim se financira energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije.

(2) Osim putem fonda iz stavka 1. ovoga članka, energetske programi i projekti mogu se financirati i iz drugih izvora.

III. ENERGETSKA UČINKOVITOST I OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Članak 12.

(1) Učinkovito korištenje energije od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji uredit će se posebnim zakonom.

Članak 13.

(1) Korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Ovlasti i odgovornosti za utvrđivanje i provođenje politike poticanja proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije, uvjeti i način proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora energije na tržištu energije, financijski poticaj za korištenje obnovljivih izvora energije te druga pitanja vezana za korištenje obnovljivih izvora energije određuju se ovim Zakonom, posebnim zakonom kojim će se urediti korištenje obnovljivih izvora energije kao i ostalim zakonima.

(3) Povlaštenu proizvođač koji je u sustavu poticanja ne može energiju proizvedenu u objektima za korištenje obnovljivih izvora energije isporučivati inozemnom tržištu.

(4) Energija proizvedena iz obnovljivih izvora u Republici Hrvatskoj obračunava se u bilanci obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim ugovorima i obvezama Republike Hrvatske. Iznimka mogu biti energetske objekti u pograničnim područjima koji koriste zajednički hidropotencijal.

Članak 14.

(1) Posebnim zakonom može se osnovati nacionalna agencija za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije.

(2) Za potrebe praćenja i planiranja potrošnje energije, poticanja energetske učinkovitosti i razvoja obnovljivih izvora energije jedinice područne (regionalne) samouprave mogu na svom području osnovati pripadajuću regionalnu energetske agenciju.

IV. OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI

Članak 15.

(1) Energetske djelatnosti, u smislu ovoga Zakona, jesu:

1. proizvodnja energije,
2. prijenos, odnosno transport energije,
3. skladištenje energije,
4. distribucija energije,
5. upravljanje energetske objektima,
6. opskrba energijom,
7. trgovina energijom i
8. organiziranje tržišta energijom.

(2) Posebnim zakonima, koji uređuju pojedina tržišta energije, detaljno će se propisati pojedine energetske djelatnosti.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, energetske djelatnosti u dijelu tržišta nafte i naftnih derivata jesu:

1. proizvodnja naftnih derivata,
2. transport nafte naftovodima,
3. transport naftnih derivata produktovodima,
4. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom,
5. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,
6. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,
7. trgovina na veliko naftnim derivatima,
8. trgovina na malo naftnim derivatima,
9. skladištenje nafte i naftnih derivata,
10. skladištenje ukapljenog naftnog plina,
11. trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
12. trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

Članak 16.

(1) Pravne i fizičke osobe mogu obavljati energetske djelatnosti samo na temelju rješenja kojim se dozvoljava obavljanje te djelatnosti (u daljnjem tekstu: dozvola).

(2) Dozvolu iz stavka 1. ovoga članka izdaje Agencija.

(3) Posebnim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije, propisat će se energetske djelatnosti za čije obavljanje nije potrebna dozvola

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, energetske djelatnosti u dijelu tržišta nafte i naftnih derivata za čije obavljanje nije potrebna dozvola jesu:

1. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom,
2. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,

3. transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,
4. trgovina na malo naftnim derivatima i
5. trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

Članak 17.

(1) Dozvola se može izdati pravnoj i fizičkoj osobi:

1. ako je registrirana za obavljanje energetske djelatnosti,
2. koja je tehnički kvalificirana za obavljanje djelatnosti,
3. koja ima u radnom odnosu potreban broj stručno osposobljenih djelatnika za obavljanje djelatnosti,
4. koja raspolaže financijskim sredstvima potrebnim za obavljanje djelatnosti ili dokaže da ih može pribaviti,
5. kojoj nije oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti za koju traži dozvolu u posljednjih pet godina koje prethode godini podnošenja zahtjeva,
6. čiji članovi uprave, odnosno druge njima odgovorne osobe u pravnoj osobi nisu bili u posljednjih pet godina pravomoćno osuđeni za kazneno djelo protiv gospodarstva, odnosno fizičkoj osobi koja u posljednje tri godine nije pravomoćno osuđena za kazneno djelo protiv gospodarstva.

(2) Uvjete iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka te razdoblje za koje se izdaje dozvola kao i oblik, sadržaj i način vođenja registra izdanih i oduzetih dozvola propisuje ministar pravilnikom, uz mišljenje Agencije.

(3) Protiv rješenja kojim se uskraćuje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 18.

(1) Agencija može dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti, prije isteka njezinog važenja, rješenjem oduzeti:

1. privremeno, ako energetski subjekt:

- prestane ispunjavati neki od uvjeta iz članka 17. stavka 1. točaka 1., 2., 3. i 4. ovoga Zakona ili
- ne obavlja energetske djelatnosti za koju je ishodio dozvolu na način propisan zakonom i podzakonskim propisima ili
- u razdoblju od tri uzastopna mjeseca ne ispunjava pravodobno svoje obveze prema drugim energetskim subjektima, koji obavljaju svoju djelatnost kao javnu uslugu.

2. trajno, ako energetski subjekt ne otkloni nedostatak u roku određenom odlukom o privremenom oduzimanju dozvole ili ne otkloni nedostatke u radu u roku određenom rješenjem nadležnog inspektora.

(2) Osim uvjeta iz stavka 1. ovoga članka, dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti Agencija može, prije isteka njezinog važenja, rješenjem privremeno, odnosno trajno oduzeti ako nadležna inspekcija utvrdi sigurnosne nedostatke objekata, uređaja, mreže, odnosno sustava i o tome obavijesti Agenciju.

(3) Odlukom o privremenom oduzimanju dozvole određuje se rok u kojem energetski subjekt mora ukloniti nedostatke zbog kojih mu se privremeno oduzima dozvola.

(4) Agencija može, kada postoje razlozi za privremeno oduzimanje dozvole, odnosno kada postoje razlozi zbog kojih je dozvola privremeno oduzeta ili izrečena mjera zabrane rada energetskom subjektu, nakon pribavljanja mišljenja nadležne inspekcije, rješenjem dozvoliti privremeno obavljanje energetske djelatnosti kada je to nužno radi osiguranja redovite i sigurne opskrbe energijom kako bi se spriječile i/ili otklonile teške i neposredne

opasnosti za život i zdravlje ljudi te nastanak teških poremećaja u gospodarstvu, uz obvezu otklanjanja svih nedostataka, u kom slučaju će Agencija obustaviti izvršenje rješenja o privremenom oduzimanju dozvole, odnosno rješenja o zabrani rada energetsom subjektu.

(5) Posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije mogu se propisati i drugi razlozi za oduzimanje dozvole.

(6) Protiv rješenja iz stavaka 1., 2. i 4. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 19.

(1) Kada je nužno osigurati redovitu i sigurnu opskrbu energijom, kako bi se spriječile ili otklonile veće štete u poslovanju pravnih osoba te u životu i radu fizičkih osoba, a osobito opasnost koja može nastati za život i zdravlje građana, Agencija može rješenjem naložiti energetsom subjektu kome je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili je prestao obavljati energetske djelatnosti, da svoje objekte, uređaje, mrežu, odnosno sustav preda na upravljanje drugom energetsom subjektu u cilju nastavka obavljanja energetske djelatnosti.

(2) Prije donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka Agencija je dužna utvrditi sposobnost i interes drugog energetskeg subjekta za nastavak obavljanja energetske djelatnosti energetskeg subjekta kojemu je trajno oduzeta dozvola za obavljanje energetske djelatnosti ili koji je prestao obavljati energetske djelatnosti.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka Agencija može drugom energetsom subjektu naložiti obvezu upravljanja objektima, uređajima i mrežama, odnosno sustavima.

(4) Energetski subjekt koji preuzme djelatnost sukladno rješenju iz stavka 1. ovoga članka, dužan je u ime i za račun vlasnika dovesti objekt, uređaje, mrežu, odnosno sustav u uporabno stanje.

(5) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Članak 20.

(1) Zbog zadovoljavanja uvjeta za sigurnost i kvalitetu opskrbe i učinkovitijeg korištenja energije, kao i pouzdanog upravljanja, rukovanja energetskeg postrojenjima i uređajima, radnici koji obavljaju određene poslove upravljanja i rukovanja energetskeg postrojenjima i uređajima obvezni su imati položen stručni ispit.

(2) Pravilnikom o poslovima upravljanja i rukovanja energetskeg postrojenjima i uređajima ministar propisuje radna mjesta i poslove na tim radnim mjestima za koja se mora polagati stručni ispit iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Pravilnik iz stavka 2. ovoga članka propisuje i detaljno uređuje radna mjesta i poslove na tim radnim mjestima, stručnu spremu, druge uvjete za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima, stručno osposobljavanje, način provjere znanja, periodičnu provjeru znanja, ispitnu komisiju.

(4) Ministarstvo je nadležno za provedbu stručnih ispita.

(5) Ministar svojom odlukom određuje ispitnu komisiju za potrebe održavanja stručnih ispita iz stavka 1. ovoga članka.

V. TRŽIŠTE ENERGIJE I JAVNE USLUGE

Članak 21.

(1) Energetske djelatnosti utvrđene ovim Zakonom obavljaju se prema pravilima kojima se uređuju tržišni odnosi ili kao pružanje javnih usluga.

(2) Posebnim zakonima koji uređuju pojedina tržišta energije detaljno će se propisati energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Članak 22.

(1) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, može odlukom ovlastiti državna tijela ili pravne osobe koje su javni naručitelji u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave kao središnja tijela za nabavu energije za potrebe institucija u vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu odlukom ovlastiti državna tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka, ili pravne osobe čiji su osnivači jedinice područne (regionalne) samouprave ili regionalne energetske agencije koje su javni naručitelji u smislu propisa kojim se uređuje područje javne nabave kao središnja tijela za nabavu energije za potrebe institucija u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(3) Ovlast iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne može se dati energetske subjektima.

Članak 23.

(1) Kada energetski subjekt obavlja dvije ili više energetskih djelatnosti ili uz energetsku djelatnost obavlja i drugu djelatnost dužan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća za svaku energetsku djelatnost posebno i odvojeno od drugih djelatnosti, prema propisima o računovodstvu poduzetnika.

(2) Iznimno, odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na energetski subjekt koji za tarifne kupce obavlja energetsku djelatnost proizvodnje toplinske energije, energetsku djelatnost distribucije toplinske energije ili energetsku djelatnost opskrbe toplinskom energijom, u dijelu koji se odnosi na odvojeno vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje financijskih izvješća za te energetske djelatnosti, nego se za te energetske djelatnosti vode posebne poslovne knjige i sastavljaju financijska izvješća odvojeno od drugih djelatnosti.

(3) Način i postupak vođenja razdvojenog računovodstva utvrđuje Agencija odlukom.

Članak 24.

(1) Kada je operator prijenosnog/transportnog sustava organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta pri čemu osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava predstavljaju državno ili drugo javnopravno tijelo, dva različita javnopravna tijela koja ne može predstavljati ista osoba ili osobe kontroliraju operatora prijenosnog/transportnog sustava ili prijenosnu/transportnu mrežu s jedne strane te energetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili opskrbe energijom s druge strane.

(2) Neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka osigurava se na način da osoba ili osobe putem kojih se osigurava neovisnost operatora prijenosnog/transportnog sustava ne mogu biti nadređene ili podređene osobi ili osobama koje izravno ili posredno kontroliraju energetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje energije ili opskrbe energijom.

(3) Državna ili druga javnopravna tijela koja predstavljaju osobe iz stavka 1. ovoga članka ne mogu biti nadređena jedno drugome.

(4) Jedno državno ili drugo javnopravno tijelo može istodobno imati kontrolu nad operatorom prijenosnog sustava i operatorom transportnog sustava iz stavka 1. ovoga članka kada je kontrolni odnos u pogledu neovisnosti operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava spram energetskih subjekata za proizvodnju energije i opskrbu energijom isti. Ako nisu ispunjeni uvjeti kontrolnog odnosa u pogledu neovisnosti operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava, tada se moraju primijeniti stavci 1. do 3. ovoga članka za državna ili druga javnopravna tijela, odnosno osobe koje sudjeluju u kontroli nad operatorom prijenosnog sustava i operatorom transportnog sustava.

Članak 25.

(1) Energetski subjekti koji proizvode električnu i/ili toplinsku energiju ili proizvode ili uvoze naftu i naftne derivate (osim tranzita) moraju formirati i obnavljati operativne rezerve.

(2) Način formiranja i određivanja količine operativnih rezervi, te prava i obveze obveznika operativnih rezervi u poslovanju operativnim rezervama propisuje ministar pravilnikom.

Članak 26.

(1) Vlada Republike Hrvatske, u slučaju poremećaja na domaćem tržištu zbog neočekivanog ili neprekidnog manjka energije, neposredne ugroženosti, neovisnosti i jedinstvenosti države te velikih prirodnih nepogoda ili tehnoloških katastrofa (krizne situacije), može propisati:

- mjere ograničenja trgovine pojedinim energentima i/ili energijom,
- posebne uvjete trgovine,
- mjere ograničenja izvoza ili uvoza energije,
- posebne uvjete za izvoz ili uvoz energije
- mjere obvezne proizvodnje energije,
- obvezu isporuke energije samo određenim kupcima,
- način i uvjete za formiranje cijena i nadzor nad cijenama,
- posebne uvjete obavljanja energetske djelatnosti.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka su privremene i mogu trajati dok traju okolnosti zbog kojih su propisane, odnosno dok traju posljedice nastale zbog tih okolnosti. O poduzetim mjerama Ministarstvo je obvezno izvještavati nadležna tijela u skladu s obvezama koje proizlaze iz ratificiranih međunarodnih ugovora.

Članak 27.

(1) Za osiguranje pouzdane i sigurne opskrbe energijom nadležno je Ministarstvo.

(2) Obveze u cilju osiguranja sigurnosti opskrbe propisuju se posebnim propisima koji uređuju pojedina tržišta energije.

(3) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva, koje je pribavilo mišljenje Agencije, jednom godišnje, do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu, daje i javno objavljuje izvješće o stanju sigurnosti opskrbe energijom i očekivanim potrebama za energijom koje sadrži:

- pogonsku sigurnost mreže,
- predviđanje bilance proizvodnje i potrošnje za iduće petogodišnje razdoblje,
- očekivano stanje sigurnosti opskrbe za idućih pet do petnaest godina od datuma izvješća,
- investicijske planove operatora prijenosnog sustava i drugih subjekata u prijenosnu mrežu/transportni sustav (za koje su takvi planovi poznati) za idućih pet ili više godina koje će obuhvatiti i izgradnju prekograničnih vodova,
- načela upravljanja zagušenjima u mreži, u skladu s međunarodnim pravilima,
- postojeće i planirane vodove prijenosne mreže/transportnog sustava,
- očekivani razvoj proizvodnje, opskrbe, prekograničnih razmjena i potrošnje, uzimajući u obzir mjere upravljanja potrošnjom i
- područne, nacionalne i europske ciljeve održivog razvoja, uključujući međunarodne projekte.

(4) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje energije, prijenosa, odnosno transporta energije, skladištenja energije, distribucije energije ili upravljanja energetskim objektima dužni su do 31. ožujka tekuće godine izraditi izvješća za proteklu godinu prema sadržaju iz stavka 3. ovoga članka te ih dostaviti Ministarstvu.

VI. CIJENE ENERGIJE

Članak 28.

Cijena energije za krajnje kupce sadrži:

- dio cijene koji se slobodno ugovara,
- dio cijene koji se regulira, a može biti određen primjenom tarifnog sustava,
- naknade i ostala davanja propisana posebnim propisima.

Članak 29.

- (1) Tarifni sustav čine propisana metodologija i iznos tarifne stavke.
- (2) Tarifni sustavi trebaju poticati mehanizme za poboljšanje energetske učinkovitosti i upravljanje potrošnjom, uključujući i povećano korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije.
- (3) Metodologija iz stavka 1. ovoga članka temelji se na opravdanim troškovima poslovanja, održavanja, zamjene, izgradnje ili rekonstrukcije objekata i zaštite okoliša te mora osigurati odgovarajući povrat na razumno uložena sredstva, a može se zasnivati na metodi poticajne regulacije ili nekoj drugoj metodi ekonomske regulacije.
- (4) Metodologija iz stavka 1. ovoga članka mora biti nepristrana i razvidna, a određuje ju Agencija.
- (5) Tarifne stavke obuhvaćene su metodologijom, a određuju se prema vrsti energetske usluge, snazi/kapacitetu, količini, kvaliteti i drugim elementima vezanim za isporučenu energiju, a koje mogu biti različite ovisno o vrsti korisnika, razdoblju isporuke i sezonskoj ili dnevnoj dinamici isporuke.
- (6) Tarifne stavke trebaju omogućiti obračun cijene energije za obračunsko razdoblje.
- (7) Zahtjev za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki podnosi Agenciji energetski subjekt, za obavljanje čije djelatnosti se primjenjuje metodologija iz stavka 1. ovoga članka.
- (8) Agencija je dužna svoju odluku o odobrenju, odnosno odbijanju zahtjeva energetskog subjekta iz stavka 7. ovoga članka dostaviti energetskom subjektu u roku propisanom metodologijom iz stavka 1. ovoga članka.
- (9) U slučaju odbijanja zahtjeva iz stavka 7. ovoga članka, Agencija će u odluci o odbijanju samostalno donijeti iznos tarifne stavke.
- (10) Agencija može odlukom samostalno odrediti iznos tarifne stavke na temelju metodologije iz stavka 1. ovoga članka.
- (11) Agencija je dužna javno objaviti iznos tarifne stavke donesene sukladno odluci iz stavka 8. i stavka 10. ovoga članka.
- (12) Naknadu za organiziranje tržišta električne energije i za organiziranje tržišta plina prema prijedlogu operatora tržišta energije, a na temelju opravdanih troškova poslovanja, određuje Agencija.
- (13) Primjenu tarifnih sustava i naknada nadzire Agencija.

Članak 30.

- (1) Tarifne metodologije za energetske djelatnosti distribucije i prijenosa, odnosno transporta energije donosi Agencija.
- (2) Tarifne metodologije za energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom donosi Agencija.
- (3) Tarifni sustav za proizvodnju električne i/ili toplinske energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije i proizvodnju biogoriva donosi Vlada Republike Hrvatske.

(4) Osim za energetske djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, Agencija donosi metodologiju za pojedinu energetska djelatnost ako je to propisano posebnim zakonom.

Članak 31.

Cijena električne energije za kupce iz iste kategorije, u okviru univerzalne usluge jednaka je na području cijele Republike Hrvatske.

VII. UVJETI PRIKLJUČENJA I KORIŠTENJA MREŽE I OPSKRBE ENERGIJOM

Članak 32.

(1) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra, a po pribavljenom mišljenju Agencije propisuje postupke izdavanja energetske suglasnosti kojima se utvrđuju pojedinačni uvjeti priključenja na energetska mrežu, te ugovorne odnose korisnika mreže i nadležnog energetske subjekta u pogledu uvjeta i rokova priključenja.

(2) Akti za provođenje dokumenata prostornog uređenja te akti za građenje građevina izdaju se u skladu s uvjetima i rokovima priključenja na mrežu sadržanim u energetske suglasnosti.

Članak 33.

(1) Metodologiju utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta postojećih energetske subjekata i krajnjih kupaca donosi Agencija. Metodologija se temelji na objektivnim, razvidnim i nepristranim načelima te načelu ekonomičnosti izvedbe priključka.

(2) Naknada za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta postojećih energetske subjekata i krajnjih kupaca sastoji se od troška za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži/sustavu i troška izvedbe priključka na mrežu.

(3) Naknada za priključenje iz stavka 2. ovoga članka predstavlja udio energetske subjekta i krajnjeg kupca u financiranju izgradnje priključka i udio za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži/sustavu. Operatori sustava imaju obvezu namjenskog utroška predmetnih sredstava od prikupljenih naknada u izgradnju priključka, stvaranje tehničkih uvjeta i razvoj mreže, a u skladu s metodologijom iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 34.

(1) Odluku o visini naknade za priključenje na mrežu/sustav i za povećanje priključne snage/kapaciteta utvrđenu metodologijom iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona donosi Agencija na temelju zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu visine naknade za priključenje na mrežu/sustav i za povećanje priključne snage/kapaciteta ili samostalno.

(2) Primjenu metodologije iz članka 33. stavka 1. ovoga Zakona i propisanih naknada iz stavka 1. ovoga članka nadzire Agencija.

Članak 35.

(1) Agencija donosi opće uvjete opskrbe energijom koji su jedinstveni za sve energetske subjekte na području Republike Hrvatske.

(2) Opći uvjeti opskrbe energijom donose se zasebno za područje plina, električne energije i toplinarstva, sukladno zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetske djelatnosti, a mogu obuhvaćati i uvjete korištenja mreže.

(3) Energetske subjekti su obvezni primjenjivati opće uvjete sukladno svojoj energetske djelatnosti.

(4) Opskrbljivač donosi uvjete opskrbljivača koji moraju biti u skladu s općim uvjetima opskrbe.

(5) Uvjeti opskrbljivača iz stavka 4. ovoga članka moraju se javno objaviti.

Članak 36.

(1) Opskrbljivači moraju najmanje jednom godišnje obavijestiti krajnje kupce o podrijetlu električne energije kojom ih opskrbljuju.

(2) Metodologiju utvrđivanja podrijetla električne energije i način izvještavanja krajnjih kupaca donosi Agencija.

Članak 37.

Agencija donosi uvjete kvalitete opskrbe energijom.

Članak 38.

(1) Operator mreže/sustava utvrđuje tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje te ih dostavlja Agenciji.

(2) Na temelju podataka iz stavka 1. ovoga članka Agencija provodi analizu troška i dobiti te pribavlja mišljenje predstavnika tijela za zaštitu potrošača za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce.

(3) Ministar na temelju analize iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje odlukom plan i program mjera za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce.

(4) Provođenje odluke iz stavka 3. ovoga članka nadzire Agencija.

(5) Prilikom korištenja naprednih mjernih uređaja nužno je prikupljati, obrađivati i koristiti mjerne podatke u skladu s propisima o zaštiti osobnih podataka.

VIII. KRAJNI KUPCI POD POSEBNOM ZAŠTITOM

Članak 39.

(1) Krajnji kupci energije iz umreženih sustava u slučaju kriznih stanja, zbog sigurnosnih razloga, mogućeg ugrožavanja života i rada te socijalnih razloga mogu imati posebnu zaštitu (zaštićeni i ugroženi kupac).

(2) Vlada Republike Hrvatske utvrđuje uredbom kriterije za stjecanje statusa zaštićenog kupca i mjere zaštite u cilju pouzdane opskrbe zaštićenih kupaca.

(3) Status ugroženog kupca može imati krajnji kupac iz kategorije kućanstva koji se opskrbljuje kroz obveznu javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i/ili obveznu javnu uslugu opskrbe plinom i/ili uslugu opskrbe toplinskom energijom tarifnih kupaca, ako u kućanstvu takvog kupca žive osobe:

– kojima su tijela nadležna za socijalna pitanja utvrdila stanje ugroženog socijalnog statusa i potrebu za tim oblikom socijalne pomoći,

– kojima je utvrđen određeni stupanj invaliditeta, osobe s posebnim potrebama ili osobe lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave opskrbe energijom.

(4) Krajnji kupci iz kategorije kućanstva koji ispunjavaju uvjete siromaštva propisane posebnim propisima imaju pravo na socijalni minimum potrošnje energije određene uvjetima opskrbe u stanu/kući u kojoj žive, brojnosti obitelji, zdravstvenim stanjem članova obitelji i ekonomskom statusu obitelji.

(5) Ministarstvo u suradnji s ministarstvom nadležnim za socijalnu skrb daje prijedlog Vladi Republike Hrvatske za utvrđivanje kriterija za stjecanje statusa ugroženog kupca.

(6) Vlada Republike Hrvatske uredbom utvrđuje kriterije iz stavka 5. ovoga članka.

(7) Nadležno tijelo zaduženo za socijalnu skrb u upravnom postupku pojedinačnim aktom utvrđuje status ugroženog kupca te određuje razinu socijalne potpore ugroženom kupcu, odnosno vrstu i opseg prava koja mu pripadaju s obzirom na utvrđen status, način sudjelovanja u podmirenju troškova socijalnog minimuma potrošnje energije i drugo.

IX. PRISTUP OBJEKTIMA I POSEBNI UVJETI

Članak 40.

(1) Energetski subjekt ima pravo koristiti nekretnine koje nisu u njegovom vlasništvu za izgradnju i održavanje mreža, odnosno sustava koji služe za prijenos, odnosno transport i distribuciju energije u skladu s posebnim propisima.

(2) Pravne i fizičke osobe dužne su energetskom subjektu omogućiti pristup na njihove nekretnine na kojima su izgrađeni objekti, uređaji, mreža, odnosno sustav energetskog subjekta radi njihovog pregleda i održavanja te sječe drveća i drugog raslinja koje ugrožava ove objekte, uređaje, mrežu ili sustav.

(3) Pravne i fizičke osobe dužne su energetskom subjektu omogućiti pristup mjernim uređajima koji se nalaze na njihovim nekretninama te ne smiju sprječavati energetskog subjekta da isključi mjerne uređaje ili druge uređaje energetskog sustava.

(4) Pravne i fizičke osobe iz stavaka 2. i 3. ovoga članka imaju pravo na naknadu, odnosno naknadu štete prema općim propisima.

Članak 41.

(1) Energetski subjekti i kupci energije dužni su tijekom građenja, obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije ispunjavati propisane zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije.

(2) Energetski objekti, uključujući i opremu pod tlakom unutar energetskih objekata, postrojenja, vodovi i priključci na mrežu te postrojenja i instalacije kupaca moraju udovoljavati propisanim zahtjevima i uvjetima za sigurnu i kvalitetnu opskrbu i korištenje energije tijekom:

– projektiranja, proizvodnje opreme, građenja, ispitivanja i potvrđivanja sukladnosti, pokusnog rada i prvog stavljanja u uporabu,

– obavljanja energetske djelatnosti i korištenja energije, odnosno pogona i održavanja.

(3) Ministar pravilnikom propisuje tehničke propise, zahtjeve i uvjete za sigurnost i kvalitetu opskrbe i korištenje energije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uz suglasnost ministra nadležnog za poslove graditeljstva, odnosno prethodno mišljenje ministra nadležnog za poslove zaštite okoliša, ministra nadležnog za poslove zdravstva, ravnatelja hrvatskog nacionalnog normiranog tijela i glavnog inspektora Državnog inspektorata.

Članak 42.

Građevine izgrađene bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojega se može graditi građevina ne smiju se priključiti na mrežu, kao i građevine za koje je u tijeku postupak građevinske inspekcije koji se odnosi na obustavu građenja ili uklanjanja građevina prema posebnom zakonu.

Članak 43.

(1) Energetski subjekti u obavljanju svojih djelatnosti ne odgovaraju za štetu drugim energetskim subjektima i korisnicima usluga u slučaju nastanka više sile.

(2) Slučajevima više sile, u smislu ovoga Zakona, smatraju se svi događaji i okolnosti koji, da su i mogli biti predviđeni, ne bi mogli biti spriječeni i na koje se ne može utjecati, umanjiti ih, otkloniti ih ili ukinuti njihovo djelovanje. To su osobito:

– elementarne nepogode (potres, poplava, udar munje, oluja, suša, djelovanje leda i drugo),

– epidemije,

– eksplozije koje nisu posljedica nepravilnog i nepažljivog rukovanja i koje se nisu mogle predvidjeti, a nisu posljedica dotrajalosti materijala i opreme,

– rat, pobuna ili sabotaza,

– kibernetički/internetski napad,

– odluke Vlade Republike Hrvatske iz članka 26. ovoga Zakona, kao i svi drugi događaji i okolnosti za koje u slučaju dvojbe arbitraža odluči da se radi o višoj sili.

X. NADZOR

Članak 44.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavljaju nadležni inspektori Državnog inspektorata i drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima.

Članak 45.

Ako inspektori Državnog inspektorata ili drugi nadležni inspektori prema posebnim propisima pri obavljanju inspekcijskog nadzora utvrde da energetski subjekt ne obavlja energetske djelatnosti, a kupac energije ne koristi energiju u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, osim ovlaštenja prema općim propisima, imaju ovlaštenje rješenjem:

- narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka, uz određivanje roka za njihovo otklanjanje,
- zabraniti građenje energetskog objekta ako nije pribavljen akt na temelju kojeg se može graditi objekt,
- zabraniti obavljanje energetske djelatnosti ako nije pribavljena dozvola za obavljanje djelatnosti,
- narediti obustavu korištenja energetskog objekta, odnosno obustavu opskrbe energijom ili korištenje energije ako se oprema za energetske objekte ne proizvodi, a ti objekti ne grade, ne koriste ili ne održavaju po odobrenoj ili potvrđenoj dokumentaciji prema posebnim tehničkim ili drugim propisima, i ako zbog toga postoji neposredna opasnost za stabilnost i sigurnost energetskih objekata, zdravlje ili život ljudi ili sigurnost prometa ili susjednih građevina,
- narediti energetskom subjektu koji obavlja prijenos energije, odnosno distribuciju energije da isključi priključak građevine na energetske mreže koji je izveden suprotno odredbama članka 42. ovoga Zakona.

Članak 46.

(1) Inspektor Državnog inspektorata će rješenjem narediti otklanjanje nepravilnosti i odrediti primjereni rok za otklanjanje nepravilnosti ako utvrdi da:

- proizvodi nisu označeni oznakom energetske učinkovitosti ili je oznaka energetske učinkovitosti nepotpuna ili netočna,
- proizvodi nisu praćeni informacijskim listom ili je informacijski list nepotpun ili netočan,
- su proizvodi označeni nedopuštenim ili zavaravajućim oznakama (energetske učinkovitosti proizvoda),
- se u oglašavanju i u promidžbenim materijalima ne objavljuje razred energetske učinkovitosti,
- tehnička dokumentacija nije dostupna ili je nema ili je nepotpuna,
- u zadanom roku nije dostavio Ministarstvu podatke o ukupnim količinama stavljenim na tržište i na raspolaganje u Republici Hrvatskoj.

(2) Ako se utvrđene nepravilnosti iz stavka 1. ovoga članka ne otklone u određenom roku, inspektor će zabraniti stavljanje proizvoda na tržište i/ili raspolaganje, ograničiti stavljanje na tržište, odnosno narediti povlačenje proizvoda s tržišta.

XI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 47.

- (1) Tko se priključi na energetska sustav bez odobrenja energetskog subjekta, bez trošenja energije ili se trošenje energije ne može utvrditi, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.
- (2) Predmeti koji su uporabljani za počinjenje prekršajnog djela iz stavka 1. ovoga članka bit će oduzeti.

Članak 48.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 60.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt i jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave koji:

1. ne dostavi Ministarstvu podatke propisane pravilnikom o energetska bilanci iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona,
2. priključi građevinu na mrežu bez građevinske dozvole ili drugoga odgovarajućeg akta na temelju kojeg se može graditi građevina u skladu sa člankom 42. ovoga Zakona,
3. ne dopušta nadležnim tijelima obavljanje nadzora ili im ne pruža istinite podatke potrebne za obavljanje nadzora,

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 3.000,00 kuna.

Članak 49.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj energetski subjekt koji:

1. obavlja energetska djelatnost bez dozvole za obavljanje energetska djelatnosti (članak 16. stavak 1.),
2. ukoliko obavlja više gospodarskih djelatnosti, a jedna ili više od njih su energetska djelatnosti, ako za te energetska djelatnosti ne vodi odvojeno poslovne knjige odnosno ne sastavlja financijska izvješća sukladno članku 23. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona,
3. ne formira ili ne obnavlja operativne rezerve (članak 25.),
4. cijenu energije koja se obračunava primjenom tarifne metodologije ne obračunava na način propisan člankom 29. stavcima 8., 9. i 10. ovoga Zakona,
5. energetska djelatnost obavlja protivno općim uvjetima opskrbe energijom iz članka 35. ovoga Zakona,
6. ne obračunava i ne naplaćuje naknade iz članka 34. stavka 1. ovoga Zakona,
7. ne provodi tehničke propise, zahtjeve i uvjete iz članka 41. ovoga Zakona,
8. ne postupi prema rješenju inspektora iz članka 45. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba energetskog subjekta pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

(3) Uz kaznu za prekršaj može se energetskom subjektu koji je počinio više prekršaja ili u roku od godine dana ponavlja prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetska djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi energetskog subjekta izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova do godinu dana.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. obavlja energetske djelatnosti bez dozvole za obavljanje energetske djelatnosti (članak 16. stavak 1.),
 2. ne provodi tehničke propise, zahtjeve i uvjete iz članka 41. ovoga Zakona,
 3. ne postupi po izvršnom rješenju inspektora iz članka 45. ovoga Zakona,
 4. na određenim poslovima zapošljava radnike koji nemaju položen stručni ispit (članak 20.),
 5. ne postupi sukladno propisima koji reguliraju sustav jamstva podrijetla energije (članak 10.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 50.000,00 kuna.

Članak 51.

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:
1. onemogući energetskom subjektu pristup na svoju nekretninu radi pregleda ili popravka objekata, uređaja, mreže ili sustava energetskog subjekta, ili sječe drveća i drugog raslinja (članak 40. stavak 2.),
 2. onemogući isključenje mjernog uređaja ili drugog uređaja energetskog sustava (članak 40. stavak 3.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 5.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 2.000,00 kuna.

Članak 52.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:
- proizvodi nisu označeni oznakom energetske učinkovitosti ili je oznaka energetske učinkovitosti nepotpuna ili netočna,
 - proizvodi nisu praćeni informacijskim listom ili je informacijski list nepotpun ili netočan,
 - su proizvodi označeni nedopuštenim ili zavaravajućim oznakama energetske učinkovitosti proizvoda,
 - u oglašavanju i promidžbenim materijalima ne objavljuju propisane podatke potrošnje energije i/ili razred energetske učinkovitosti i sl.,
 - tehnička dokumentacija je nedostupna, nepotpuna ili ne postoji,
 - u zadanom roku nije dostavila Ministarstvu podatke o ukupnim količinama stavljenih proizvoda na tržište i/ili na raspolaganje u Republici Hrvatskoj.
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna.

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

(1) Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti za koje je prema odredbama ovoga Zakona potrebna dozvola moraju dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti pribaviti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Energetski subjekti koji imaju važeće dozvole izdane prema odredbama Zakona o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04., 76/07., 152/08. i 127/10.) koji prestaje važiti stupanjem na snagu ovoga Zakona imaju obvezu pribaviti dozvole najkasnije do isteka važeće dozvole.

Članak 54.

(1) Vlada Republike Hrvatske donijet će provedbene propise iz članka 4. stavka 6., članka 10. stavka 2., članka 30. stavka 3., članka 32. stavka 1., članka 39. stavaka 2. i 6. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar će donijeti provedbene propise iz članka 9. stavka 6., članka 17. stavka 2., članka 20. stavka 2., članka 25. stavka 2. i članka 41. stavka 3. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu podzakonskih propisa iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Agencija će donijeti provedbeni propis iz članka 23. stavka 3. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Agencija će donijeti provedbene propise iz članka 30. stavaka 1., 2. i 4., članka 33. stavka 1., članka 35. stavka 1., članka 36. stavka 2. i članka 37. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu zakona kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Članak 55.

(1) Do stupanja na snagu podzakonskih propisa iz članka 54. ovoga Zakona primjenjuju se podzakonski propisi kojima su uređena odnosna pitanja ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Sljedeći podzakonski propisi doneseni na temelju članka 12. stavka 5., članka 13. stavka 4. te članka 14. stavaka 2. i 3. Zakona o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04., 76/07., 152/08. i 127/10.) ostaju na snazi:

- Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine« br. 88/12.)
- Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 63/12.)
- Uredba o naknadama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (»Narodne novine«, br. 33/07., 133/07., 155/08., 155/09., 8/11. i 144/11.),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (»Narodne novine«, br. 101/11.),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica posuđa (»Narodne novine«, br. 101/11.),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih perilica rublja (»Narodne novine«, br. 101/11.),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih rashladnih uređaja (»Narodne novine«, br. 101/11.),
- Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti televizora (»Narodne novine«, br. 101/11.),
- Pravilnik o iskazivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda, povezanih s energijom pomoću oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu (»Narodne novine«, br. 101/11.),

do donošenja podzakonskih propisa sukladno propisima iz članka 12. stavka 2. ovoga Zakona kojim se uređuju posebna pitanja učinkovitog korištenja energije u proizvodnji, transportu i neposrednoj potrošnji, odnosno sukladno propisima iz članka 13. stavka 2. ovoga Zakona kojim se uređuju posebna pitanja korištenja obnovljivih izvora energije.

(3) Do donošenja reguliranih cijena, naknada i ostalih davanja sukladno ovom Zakonu primjenjuju se važeće regulirane cijene, naknade i ostala davanja.

Članak 56.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04., 76/07., 152/08. i 127/10.).

Članak 57.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o energiji (»Narodne novine«, br. 68/01., 177/04., 76/07., 152/08. i 127/10.) osim članka 13. koji prestaje važiti danom stupanja na snagu posebnog zakona kojim će se urediti učinkovito korištenje energije u proizvodnji, transportu, distribuciji i neposrednoj potrošnji.

Članak 58.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 24. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa: 310-02/12-01/05

Zagreb, 19. listopada 2012.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Josip Leko, v. r.